

І. А. БЕЗКЛУБИЙ

Ігор Анатолійович Безклубий, завідувач кафедри Київського національного університету імені Тараса Шевченка

**РЕЦЕНЗІЯ
на збірник наукових праць
«СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ»***

Сучасний стан функціонування національних правових систем світу характеризується гармонізацією та уніфікацією основних її елементів. І саме тому правова система як наукова юридична категорія є об'єктом ретельної уваги та дослідження науковців. У збірнику наукових праць опубліковано статті провідних правознавців, молодих вчених, аспірантів і студентів України, Росії, Білорусії, Угорської Республіки, у яких зокрема аналізуються теоретичні та практичні проблеми сучасного стану розвитку та правової системи України. Розглядаються теоретичні проблеми розвитку окремих елементів правової системи України, досліджується місце національної правової системи серед правових систем сучасності. Поряд з цим, досліджуються актуальні питання механізму розвитку та функціонування національних правових систем світу, нагальні проблеми та перспективи реалізації конституційної реформи в Україні, актуальність та необхідність внесення змін до Конституції України, основні тенденції розвитку системи приватного права в Україні, підвищення ролі права в боротьбі зі злочинністю, міжнародні стандарти щодо боротьби зі злочинністю та ін. Актуальні та важливі проблеми функціонування правової системи України на сучасному етапі викликали активне обговорення на сторінках збірника, який виданий Київським університетом права НАН України за результатами проведення міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні проблеми правової системи України». Адже, концепція поєднання фундаментальних теоретичних досліджень у сфері права, залучення до наукових досліджень молодих вчених, аспірантів та студентської молоді вимагає необхідності апробації отриманих знань та обміну науковими ідеями.

Ю. М. БИСАГА

Юрій Михайлович Бисага, доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, завідувач кафедри Ужгородського національного університету, директор Інституту держави і права країн Європи

КОНСТИТУЦІЙНІ ОСНОВИ РЕФЕРЕНДНОЇ ДЕМОКРАТІЇ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНОГО ТА ЗАКОНОДАВЧОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ*

Важливого значення для національного державотворення та правотворення набувають проблеми, пов'язані з реальним утвердженням принципів демократії та верховенства права, формуванням гармонійно розвиненого громадянського суспільства та правової держави. Разом із тим, нині є цілком очевидним, що лише декларування цих принципів, без створення належних юридичних механізмів їх реалізації та без формування умов для дієвості цих механізмів, не матиме успіху. До того ж, утвердження ідей і ідеалів демократії є неможливим за умов ігнорування державотворчого та правотворчого потенціалу референдумів.

Нині є цілком очевидним, що за майже дев'янадцять років незалежності в Україні утвердилися демократичні цінності. Людина, її життя і здоров'я, права і свободи та їх гарантії визначили зміст і спрямованість діяльності Української держави. Отримало свою реалізацію конституційне право громадян України на участь у всеукраїнському та місцевих референдумах (ст. 38 Основного Закону): з 1991 р. по 2010 р. в Україні відбулося два всеукраїнські референдуми (1991 і 2000 рр.) і 150 місцевих референдумів. Утім, стверджувати про ефективність застосування інституту референдумів в Україні та значущість їх результатів на перебіг державного будівництва та місцевого самоврядування не доводиться. За виключенням всеукраїнського референдуму 1 грудня 1991 р., який власне і легітимізував незалежність України і сприяв визнанню її міжнародної правосуб'єктності.

Не викликає сумнівів, що однією з причин нереалізованості потенціалу референдумів і референдної демократії є застарілість Закону України «Про всеукраїнський та місцеві референдуми» від 3 липня 1991 р., який визнано Конституційним Судом України чинним лише в тих нормативних положеннях, які не суперечать Основному Закону. І ця проблема нині усвідомлюється не лише вченими-конституціоналістами, а й політичними та державними діячами, експертами у сфері демократії та прав людини.

© І. А. Безклубий, 2010

* Рецензія на кн.: Сучасні проблеми правової системи України: Зб. наук. праць / Редколегія: Ю.С.Шемшученко, Ю.Л.Бошицький, С.В.Бобровник, О.В.Чернецька, О.І.Мацегорін, З.А.Тростюк, С.І. Юшина, – К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2009. – 542 с.

© Ю. М. Бисага, 2010

* Рецензія на кн.: *Онїшук М. В.* Референдна демократія: проблеми конституційної теорії та практики: Монографія / М. В. Онїшук. – К.: Видавництво Європейського університету, 2009. – 450 с.